

Pro peníze do Evropy

**Podpora sociální integrace v regionech
Příklady úspěšných projektů SROP**

Spolufinancováno
z prostředků Evropské unie.

Obsah

Úvodní slovo	1
Nové šance pro regiony	2
Jak úspěšně čerpat zdroje EU	4
Společný regionální operační program a Evropský sociální fond	4
Podpora sociální integrace v regionech	5
Úspěšně realizované projekty	
Masarykova veřejná knihovna jako instituce komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně	6
Výchozí stav před realizací	7
Cíl projektu	8
Postup při předkládání žádosti	10
Realizace projektu	12
Harmonogram tvorby projektu	14
Udržitelnost projektu	18
Dopady projektu na cílovou skupinu	18
Osobní zkušenosti a doporučení	20
Návrat obyvatel Azylového domu pro muže v Kroměříži do společnosti a na trh práce	28
Výchozí situace	29
Cíl projektu	32
Postup při předkládání žádosti	33
Realizace projektu	34
Časový harmonogram projektu	38
Udržitelnost projektu	41
Dopady projektu na cílovou skupinu	42
Osobní zkušenosti a doporučení	44

Úvodní slovo

Ing. Lumíra Kafková

ředitelka odboru Řídicího orgánu SROP

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou publikace, která představuje dva úspěšné projekty opatření 3.2. Podpora sociální integrace v regionech Společného regionálního operačního programu. Toto opatření patří v našem operačním programu mezi ta, která se snaží zlepšit kvalitu života zejména těch skupin obyvatel, jež stojí na okraji společnosti nebo jsou nějakým způsobem znevýhodněny.

Dopady těchto projektů na společnost nemají okamžitý charakter a někdy trvá až několik let, než jsme schopni plně je ocenit, pochopit jejich význam a zaznamenat pokrok, který přinesly. Jsou zaměřeny na skupiny osob, které mohou být problematické či nepřístupné komunikaci, a tak nemusí vždy přinést požadovaný efekt. Přesto jsou takové projekty

velmi potřebné. Čím více se takovýchto projektů bude realizovat, tím větší je šance, že povedou ke zkvalitnění života nejen konkrétní cílové skupiny, ale celé společnosti.

Protože jde o projekty neinvestiční a těžko zde můžeme prezentovat kilometry vybudovaných silnic nebo miliony, o které narostly obraty firem, rozhodli jsme se představit projekty formou publikace. Chtěli bychom tak prezentovat nejen význam pomoci Evropské unie pro Českou republiku a ocenit práci, energii a čas, který do projektů jejich realizátoři investovali, ale rádi bychom také povzbudili všechny, kteří dosud váhali a nebyli si jisti, zda má cenu pouštět se do tak složitého procesu, jakým je příprava

a realizace projektu dotovaného ze strukturálních fondů. Prezentované projekty jsou důkazem toho, že i v tomto složitém prostředí se lze zorientovat a vykonat v něm velké věci.

Pokud se díky této brožuře objeví byť jen jeden jediný nový projekt, ať už v jakémkoliv operačním programu, budeme vědět, že nebyla zbytečná.

Nové šance pro regiony

Evropské společenství umožňuje v rámci podpory členských států rozvoj oblastí, které by byly z národních rozpočtů jen obtížně financovatelné. Tato možnost se otevřela vstupem České republiky do Evropské unie i pro nás. Na základě doporučení Evropské komise, aby Česká republika předložila na období let 2004–2006 regionálně orientovaný operační program, pomocí kterého by mohly regiony čerpat finanční prostředky ze Strukturálních fondů Evropské unie, vznikl programový dokument s názvem Společný regionální operační program (SROP).

Dokument vyjednaný Ministerstvem pro místní rozvoj ČR s Evropskou komisí má pomoci realizovat nejdůležitější potřeby regionů a dát jim šanci úspěšně se rozvíjet.

Důraz je v regionálním operačním programu kladen zejména na podporu vyváženého a udržitelného rozvoje, který má vycházet z iniciativy veřejného, neziskového a soukromého sektoru. Regiony, kde vznikají nejrůznější projekty, na jejichž realizaci je pomoc přerozdělována, hrají při realizaci tohoto programu významnou roli. Bez kvalitních nápadů iniciativních lidí a institucí z regionů, podchycení lidské aktivity by se tyto oblasti rozvíjely jen pomalu a obtížně.

Společný regionální operační program je založen na využití výhod pro ekonomický růst a na eliminaci všeho, co rozvoji potenciálu regionu překáží. Podpo-

ruje především aktivity, jejichž realizace spadá z hlediska platné české legislativy do působnosti obcí nebo krajů. Tím se odlišuje od operačních programů zaměřených na opatření, která jsou z hlediska české legislativy převážně v působnosti státu.

Společný regionální operační program podporuje projekty, které mají zlepšit kvalitu života obyvatel regionů prostřednictvím nových ekonomických aktivit. Zdůrazňuje význam tvorby pracovních míst v regionálním i místním měřítku, zlepšení životního prostředí, všeobecný rozvoj lidských zdrojů a prohlubování sociální integrace.

Informační turistické centrum
v nové budově knihovny ve Vsetíně

Jak úspěšně čerpat zdroje EU

Společný regionální operační program a Evropský sociální fond

Společný regionální operační program (SROP) je tedy komplexní program financovaný z prostředků Evropské unie. Potřeby regionů, na něž se SROP orientuje, jsou rozděleny do čtyř oblastí, hlavních priorit.

Jaké priority tedy SROP zahrnuje?

V regionech mohou vznikat projekty zaměřené na:

- podporu podnikání,
- regionální rozvoj infrastruktury,
- rozvoj lidských zdrojů v regionech,
- rozvoj cestovního ruchu.

Každá ze čtyř hlavních priorit má dále několik opatření (konkrétních zaměření).

Pro prohlubování sociální integrace a rozvoj lidských zdrojů je v rámci Společného regionálního operačního programu vyčleněna priorita číslo 3 s názvem Rozvoj lidských zdrojů v regionech. Je financována z Evropského sociálního fondu, jednoho ze Strukturálních fondů EU.

Evropský sociální fond má pomoci řešit zejména otázky nezaměstnanosti, pomáhat při zapojování mladých lidí do pracovního procesu, podporovat rovné příležitosti na trhu práce, pomáhat stabilizovat růst zaměstnanosti.

Uvedená priorita číslo 3 umožňuje kombinovat investiční i neinvestiční aktivity a při předkládání projektů s tímto zaměřením lze oproti ostatním prioritám získat z fondu největší procentuální podíl, až 80 % prostředků nezbytných pro realizaci schváleného projektu. Zbývající veřejné prostředky jsou zajišťovány především ze státního rozpočtu, tedy Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, a dále z rozpočtů krajů a obcí. Počítá se však i se zapojením soukromých zdrojů.

I v příštím programovacím období (2007–2013) budou z Evropského sociálního fondu financovány neinvestiční projekty zaměřené na rozvoj lidských zdrojů. Přesná podoba nových operačních programů se však stále ještě vytváří.

Podpora sociální integrace v regionech

Jedním z průvodních znaků české společnosti se v současné době stává sociální vyloučení některých skupin obyvatelstva nacházejících se v obtížné životní situaci nebo jejich znevýhodnění na trhu práce a ve společnosti. Některé regiony vykazují stálý vysoký počet nezaměstnaných osob, především lidí bez vzdělání, se základním či neukončeným vzděláním.

Těmto sociálně znevýhodněným skupinám lidí lze podat pomocnou ruku k návratu na trh práce a do komunity, snížit míru jejich sociální izolace a sociálního vyloučení tím, že jim budou poskytnuty vzdělávací, sociální a volnočasové služby. A tomu má napomoci zmíněná priorita Rozvoj lidských zdrojů v regionech, konkrétně její opatření 3.2. Podpora sociální integrace v regionech. Z něj jsou financovány programy pro dlouhodobě nezaměstnané jedince, zdravotně postižené osoby, příslušníky etnických menšin, ale i pro drogově závislé či pro občany navracející se z výkonu trestu.

V neposlední řadě toto opatření zohledňuje význam přirozeného prostředí občanské společnosti pro spoluvytváření sociálního a kulturního rozvoje v regionech. Z tohoto důvodu jsou z jeho zdrojů financovány také projekty zaměřené na budování místních komunit a vytváření místních partnerství.

Spolupráce MMR ČR a NSZM ČR

Přirozeným partnerem Ministerstva pro místní rozvoj ČR (řídícího orgánu SROP) při realizaci aktivit zaměřených na osvětu a následné zavádění vybraných opatření SROP je Národní síť zdravých měst ČR (NSZM ČR).

Kdo může být žadatelem:

Projekty do SROP mohou předkládat:

- organizace zřízované samosprávami,
- nestátní neziskové organizace,
- obce,
- svazky obcí,
- Hospodářská komora ČR a její složky.

Ačkoliv od roku 2007 již budou nové operační programy, do opatření 3.2. SROP bude možno v rámci grantových schémat stále předkládat projektové žádosti. Inspirací a povzbuzením pro podání projektu a získání finančních prostředků z Evropské unie mohou být dva následující projekty, které byly předloženy v letech 2004–2005 do Společného regionálního operačního programu, konkrétně do SROP 3.2. Seznámí vás s postupem od přípravy a sepsání projektu až k jeho úspěšnému uvádění do života.

Masarykova veřejná knihovna jako instituce komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně

Výchozí stav před realizací

Za srdce Valaška je pokládán Vsetín, město s 30 000 obyvateli. Najdete ho v podhůří Beskyd, na Slovensko je to už jen kousek. Pro návštěvníky je to místo s nádhernou přírodou a bohatým folklorem, ale pro místní obyvatele i region s problematickou sociální situací. Na Valašsku, které je součástí Zlínského kraje, probíhají velké strukturální změny v průmyslové oblasti, které výrazně ovlivňují zaměstnanost zdejších lidí a potřeby rekvalifikace. Vždyť je tu dlouhodobě registrováno kolem 12 procent lidí bez práce.

Město se záhy stalo aktivním členem Národní sítě zdravých měst, začalo podporovat neziskové organizace a místní iniciativy, kterých je na Vsetínsku registrována stovka. A tak se zde brzy vytvořilo klima podporující vznik občanské společnosti a jejích aktivit. Po období, kdy byli místní lidé zvyklí přijímat projekty z ministerstev, se tu našli iniciativní lidé ochotní změnit stereotypy svého myšlení a pustit se do samostatného předkládání projektů.

A dostáváme se k místu, kde logicky vzniklo společenství lidí, kteří se chtěli naučit, jak mohou v neziskových a příspěvkových organizacích realizovat své představy, k nimž v předchozích letech

směřovali, ale naráželi na problémy ekonomického rázu a určité stereotypy v přístupu k řešení problémů. Je dobře, že se rozhodli podělit o své zkušenosti.

Místem, o kterém mluvíme, je Masarykova veřejná knihovna ve Vsetíně. Pro zajímavost: má skoro 5 000 čtenářů a ročně ji navštíví 100 000 klientů. Je tedy přirozeným, důvěryhodným centrem, které má zkušenost s poskytováním služeb, je to informační uzel, jehož pracovníci znají místo i lidi, kteří tu žijí. Knihovna zachovává rovný přístup ke všem a je to neformální instituce, jež nabízí civilní prostředí. Důležité je, že už tradičně vidí Masarykova veřejná knihovna svou roli nejen ve výpůjční a informační činnosti, ale poskytuje své prostory nejružnějším aktivitám široké komunity. V době vytváření projektu měla na svém kontě více než 350 akcí pro dospělé i děti uspořádaných za rok.

Již od devadesátých let se tu však v omezené míře věnovali i práci s určitými specifickými skupinami, například se seniory, s dětmi a mládeží, se zdravotně postiženými, nezaměstnanými, s rodiči malých dětí. Jako první veřejná instituce ve Vsetíně nabídla knihovna občanům možnost nekomerčního využití internetu a informačních databází.

Cíl projektu

Je pochopitelné, že Masarykova knihovna, propojující lidi různého věku, pohlaví, vzdělání a sociálního postavení, představovala ideální místo pro projekt sociální integrace. Mnohé ze zmíněných neziskových organizací nemají pro svou činnost prostor, jejich aktivity nebyly koordinovány, neexistovaly normy pro partnerství s veřejnou správou. Knihovna coby víceúčelové vzdělávací centrum s trvalým připojením na internet se tak mohla stát zázemím a poradenským místem, ideálním prostředím pro integraci ohrožených skupin do společností a podporu partnerství místních iniciativ.

A tak byl jazykem úředních dokumentů zformulován cíl projektu: Všeobecným cílem projektu je integrace znevýhodněných skupin obyvatelstva do komunity, pracovní uplatnění a snížení jejich sociální izolace prostřednictvím kompatibilní nabídky celoživotního vzdělávání v komunitní knihovně ve Vsetíně.

Co tedy bude komunitní knihovna nabízet?

– Vzdělávací semináře, lekce a kurzy zaměřené na informační gramotnost a motivaci pro tři cílové skupiny: nezaměstnané (a zejména dlouhodobě nezaměstnané) a dále matky (rodiče) s malými dětmi (matky na mateřské dovolené a po ní) a děti ohrožené sociální exkluzí. Absolventi těchto akcí si tu budou moci opakovaně prakticky zkusit a procvičovat v praxi své vědomosti. K dispozici jim bude profesionální tým pracovníků, který se bude věnovat velmi malým skupinám (v závislosti na možnostech cílových skupin, schopnosti soustředění

Původní budova Masarykovy knihovny ve Vsetíně

Čítárna v původní budově knihovny

a na úrovni znalostí účastníků v těchto skupinách), případně zvolí individuální přístup.

– Vzdělávací a komunitní aktivity pro děti a mládež se ve spolupráci se školami zaměří především na integraci ohrožených dětí a mládeže do komunity, na prevenci sociálně patologických jevů, ale také na přípravu k budoucí profesi a výchovu k občanské a sociální gramotnosti.

Kromě přípravy na budoucí profesi budou účastníkům kurzů nabídnuty

i programy pro volný čas. Zhoršující se situace rodin s dětmi totiž způsobuje, že řada dětí nemá dobré sociální a emocionální zázemí v rodině. Mnohé jsou bezprizorné, nudí se a nemají žádné zájmové činnosti. Je logické, že jsou pak velmi snadno ohroženy negativními jevy (záškoláctví, drogy, šikana aj.). Programy počítají i s početnou romskou menšinou – do speciální školy tu ze 150 dětí dochází 89 % Romů.

Seminář pro nezaměstnané v počítačové učebně na průmyslové škole

Shrňme tedy, jak vznikla myšlenka realizovat komunitní a vzdělávací aktivity a přistoupit k napsání projektu: důvodem byla problematická sociální situace v regionu, potřeba koncentrace komunitních aktivit ve městě a aktivit na pomoc občanské společnosti ve Vsetíně a okolí, nové trendy (ucelené vzdělávací a komunitní programy), propojení roztržitého neziskového sektoru a vytvoření kontaktního místa pro veřejné záležitosti občanů.

Program v knihovně pro děti ohrožené sociální exkluzí

Svou roli sehrály také nevyhovující prostory pro nové aktivity a nedostatek financí k řešení situace.

Seminář pro maminky v Rodinném a mateřském centru Sluníčko

Strategičtí partneři projektu:
 Město Vsetín
 Úřad práce Vsetín
 Rodinné a mateřské centrum Sluníčko
 Základní škola a Mateřská škola Vsetín,
 Turkmenská (pův. název „Speciální školy Vsetín“)
 Společnost pro komunitní práci Vsetín

Postup při předkládání žádosti

Aktéři projektu uvádějí, že prvním krůčkem na „neprošlapané cestě“ bylo podání projektu do programu „Neziskové organizace na cestě do Evropské unie“ v roce 2003, který vypsal nadace Open Society Fund (OSF). S projektem „Cesta knihovny ke komunitnímu a vzdělávacímu centru v regionu“ uspěli a projekt OSF jim pomohl připravit se na to, jak mohou neziskové a příspěvkové organizace čerpat peníze ze strukturálních fondů, zlepšit jejich orientaci v problematice a schopnost formulovat myšlenky. Pozitivní motivace se tedy projevila jako velice důležitý faktor.

Hlavním impulzem byla již zmíněná problematická sociální situace v regionu a snaha knihovny přispět k jejímu řešení. Nové aktivity však bylo třeba směřovat do nového prostorového a technického zázemí. Hlavní sídlo knihovny se nachází ve stísněných prostorách staré vilky na rušné ulici u nádraží (celkem je knihovna umístěna v pěti budovách), a tak bylo nasnadě, že je třeba hledat nové prostory. Reálná naděje vznikla až po získání možnosti čerpat peníze ze Strukturálních fondů Evropské unie.

Vedení knihovny vytvořilo realizační tým, pracovní skupinu složenou ze zástupců města a dalších partnerů, který koordinoval a realizoval přípravu projektu až do jeho konečné podoby.

Svou roli hrála od počátku dobře vymezená zkušenost s cílovou skupinou (nezaměstnaní a maminky s malými dětmi), dobrá pověst knihovny jako instituce

Zrekonstruovaná budova na náměstí, ve které bude nová knihovna

s důvěryhodnou tváří a informační záležitostí. Vybudování komunitní knihovny bylo zakotveno do priorit Akčního plánu města a realizační tým začal sledovat programy Evropské unie, které by korespondovaly se záměry knihovny.

Návrh musel odpovídat konkrétním opatřením operačního programu Strukturálních fondů EU, a tak bylo nezbytné rozdělit projekt na část investiční a neinvestiční. Vlastnímu podání neinvestičního projektu komunitní knihovny tak předcházelo schválení investičního projektu, kterým měly být zajištěny a zrekonstruovány vhodné prostory pro činnost knihovny. Projekt na částku 13 000 000 Kč předložilo město Vsetín do Společného regionálního operačního programu (SROP) jako majitel nebytových prostor na základě výzvy Ministerstva pro místní rozvoj ČR, jež je poskytovatelem dotace (smlouvu s městem Vsetín ministerstvo podepsalo již v roce 2004). Investiční projekt byl ukončen k 30. 6. 2006. Na tomto projektu knihovna úzce partnersky spolupracovala, sehrála v něm úlohu strategického partnera.

Vsetínská knihovna se pak stala předkladem navazujícího neinvestičního projektu: navrhla konkrétní aktivity, promyslela provoz a počet zaměstnanců. Ukázalo se nezbytné zúžit příliš široký záběr cílových skupin, protože v možnostech jednoho projektu nešlo řešit problémy všech skupin ohrožených sociálním vyloučením ze společnosti a příslušné směrnice fondu neumožňují uvádět jako cílovou skupinu širokou veřejnost. Na řadu přišlo dojednání partnerství (viz tabulka na str. 9), sestavení finančního a časového plánu a příprava projektové dokumentace. Včas musely být zajištěny také povinné přílohy.

Neinvestiční projekt, který dostal název „Masarykova veřejná knihovna jako instituce komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“ (zkrácený název „Komunitní knihovna celoživotního vzdělávání Vsetín“), předložila vsetínská knihovna ve výzvě Zlínského kraje do Společného regionálního operačního programu – grantového schématu podporujícího sociální integraci na Zlínsku. S ohledem na sociální exkluzi v regionu byly jeho aktivity zaměřeny především na motivaci k práci, počítačovou gramotnost a na sociální

a občanské dovednosti. Rozpočet neinvestičního projektu, na který poskytl dotaci Zlínský kraj, činí téměř 4 miliony Kč. Smlouva zajišťující financování byla podepsána mezi Masarykovou veřejnou knihovnou Vsetín a Zlínským krajem v říjnu 2005.

Poslední úpravy interiéru knihovny – vybavení čítárny

Realizační tým získal při přípravě projektu zkušenost, že je nezbytné neustále sledovat nová rozhodnutí a podmínky jak ze strany partnerů jako prostředníků cílových skupin, kteří pracovali na analýze a odhadu poptávky těchto skupin, tak ze strany zřizovatele určujícího finanční mantinely. Nezbytné bylo reagovat i na požadavky řídicích orgánů, vyžadujících soulad s horizontálními tématy (vliv na informační společnost, životní prostředí, rovné prostředí atd.) a ukazateli (vytvoření pracovních míst). Nutná byla celková časová provázanost a soulad s investičním projektem.

Realizace projektu

Realizace projektu probíhá od 1. ledna 2006 do 30. dubna 2008.

Chod celého projektu je zajišťován realizačním týmem, který tvoří šest zaměstnanců, z toho tři na plný úvazek. Dvě nové zaměstnankyně přijaté pro projekt absolvovaly stáže v Rodinném a mateřském centru Vsetín a ve speciálních školách, aby se blíže seznámily s cílovými skupinami a mohly pro ně kvalitně připravovat vzdělávací aktivity.

V první etapě projektu, kdy knihovna ještě nedisponovala novou budovou a technickým zázemím, bylo třeba aktivity (především individuální lekce počítačové gramotnosti) zvládat v nepříliš vyhovujících prostorách původní knihovny nebo v náhradních místnostech a učebnách u partnerů (semináře pro maminky v Rodinném a mateřském centru Vsetín a ve Speciálních školách Vsetín lekce pro žáky, seminář pro nezaměstnané v počítačové učebně na průmyslové škole). V druhé etapě již projekt nachází vyhovující prostor pro svou realizaci v nové budově, kam byla knihovna umístěna.

Stojí za zmínku připomenout si některé akce konkrétněji.

Lekce pro žáky ve Speciálních školách Vsetín začaly žáky bavit, zejména byly-li orientovány na práci s počítačem a internetem. Jejich použití bylo postupně propojováno s občansko-sociální gramotností: byly zaměřeny na komunikaci s úřady, vyplňování jednoduchých žádostí, psaní životopisů na počítači atp.

V dětské pobočce knihovny se například konala knihovnická lekce pro žáky

9. třídy speciálních škol na Vsetínsku, z nichž naprostá většina jsou děti romského původu. Účastníci akce se seznámili nejen s knihovnou, ale zejména s možnostmi, jak trávit volný čas, kterou knihovna nabízí. Celkem logicky se zájem účastníků obracel nejvíce k počítačům, hrám a internetu.

V prostorách Střední průmyslové školy Vsetín se uskutečnil seminář Internet pro nezaměstnané. V Rodinném a mateřském centru Vsetín se konal motivační seminář pro maminky, zaměřený na sebepoznání, komunikaci, akční plánování, zvládání stresu a vstup na trh práce.

Motivační kurz pro maminky nabídl problematiku asertivity, rodinných konfliktů, krizových situací a jejich zvládání. Zájem vzbudilo téma „trh práce“ s ukázkami příkladů vstupních pohovorů a otázek, které zaměstnavatelé nejčastěji kladou. Součástí kurzu byla i komunikace na úřadech a akční plánování. Účastnice se seznámily i s názornými ukázkami relaxačních cvičení uvolňujících stres v organismu. Vzdělávací akce měla výbornou zpětnou vazbu a mimořádnou, stoprocentní účast.

Přístup na internet
ve staré budově knihovny

Individuální lekce
počítačové gramotnosti

Pro kurzy zaměřené na počítačové vzdělávání bylo požádáno o akreditaci na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Nabídka akreditovaných kurzů zjednoduší komunikaci s úřadem práce a účastníky vzdělávání, neboť účast v akreditovaném vzdělávání je pro nezaměstnaného nepochybně výhodnější.

Nedílnou součástí projektu je i jeho publicita, a to jak v místních novinách formou inzerátů nabízejících vzdělávací akce, tak příspěvků v odborném tisku. K úspěchu nepochybně přispěla i prezentace projektu jako úspěšného příkladu z praxe na seminářích po celé České republice. Nespočet „osvětových“ výjezdů v období příprav i realizace projektu naznačil, že si mnozí partneři dosud nespojují knihovny s celoživotním vzděláváním a sociální integrací. Přesto se potvrzovala zkušenost, na niž autoři projektu vsadili: pozitivní zpětná vazba účastníků a klientů.

Realizace projektu vyžaduje vcelku náročnou administrativu. Dokumentují se všechny akce a aktivity, rozsáhlá je i účetní evidence. Zejména ve fázi vybavování nové budovy probíhala vzhledem k provázanosti investičního a neinvestičního projektu intenzivní jednání, v nichž se konkretizovaly položky v jednotlivých rozpočtech, „řešil se“ nábytek, regály, počítačová síť, bezpečnostní systém.

Pro první etapu projektu vytvořila knihovna s městem Vsetín harmonogram financování, neboť projekt je třeba předfinancovat a město se k tomuto kroku jako partner projektu zavázalo.

Dle smlouvy o financování projektu je třeba předložit půl roku po jejím podepsání průběžnou monitorovací zprávu, shrnující dosavadní průběh projektu, plnění stanovených indikátorů a rozpočtu. Monitorovací zprávy se pak také předkládají po ukončení každé etapy.

V lednu 2006 si výkonná asistentka manažerky projektu mohla do svého „deníčku“ poznamenat: „Všichni zaměstnanci knihovny se již poněkolkáté sešli nad architektonickými plány budoucí knihovny a měli jednu z posledních šancí připomínkovat věci ohledně zařízení a vybavení. Pomalu začínáme řešit organizaci provozu v budoucí knihovně.“

Stěhování je naplánováno na září, slavnostní otevření komunitní knihovny pak na konec září 2006.

Třída ze Speciálních škol Vsetín během knihovnické lekce v dětské pobočce knihovny

Harmonogram tvorby projektu

1990 – 2002

– Vedení Masarykovy veřejné knihovny Vsetín si v návaznosti na své občanské aktivity a úzkou spolupráci s neziskovým sektorem začíná čím dál více uvědomovat přesah své činnosti, která již neplní výhradně funkci knihovnickou a informační, ale také sociální a komunitní. Vzhledem k nedostatečnému prostorovému a technickému zázemí knihovny se vedení rozhodlo zformulovat své myšlenky a představy o svém dalším fungování do projektu, který bude mít šanci získat finanční podporu a pomůže knihovně k celkové proměně.

leden – duben 2003

– Uzavření partnerství s městem Vsetín, které vyslovilo podporu vybudování Komunitní knihovny ve Vsetíně, což bylo zakotveno i do strategických priorit města. Byla vytvořena pracovní skupina složená ze zástupců vedení města a Masarykovy veřejné knihovny.

– Napsání projektu s názvem „Cesta knihovny ke komunitnímu a vzdělávacímu centru regionu“.

květen 2003

– Předložení žádosti o podporu projektu „Cesta knihovny ke komunitnímu a vzdělávacímu centru regionu“ v rámci

programu „Neziskové organizace na cestě do Evropské unie“, který byl vyhlášen Nadačí Open Society Fund Praha.

červen 2003

– Projekt „Cesta knihovny ke komunitnímu a vzdělávacímu centru regionu“ byl vybrán mezi 16 úspěšných a knihovna získala nadační příspěvek pro účelové použití ve výši 448 000 Kč s účastí v programu „Neziskové organizace na cestě do Evropské unie“.

– Vytvoření realizačního týmu projektu.

– Zahájení programu „Neziskové organizace na cestě do Evropské unie“. Účast na vzdělávacích cyklech tohoto

programu napomáhá realizačnímu týmu vytvořit projekt připravený pro předložení do Strukturálních fondů EU se všemi potřebnými náležitostmi. Souběžně s tímto vzdělávacím programem se v ČR uváděla do praxe potřebná legislativa a postupně vznikaly operační programy pro období 2004–2006. Součástí vzdělávacího cyklu bylo i hledání vhodných opatření pro projekty, mapování prvních vyhlášených výzev a poskytování aktuálních informací o změnách a vývoji v problematice.

leden – červen 2004

- Je rozhodnuto o vhodném objektu v centru města pro novou knihovnu.
- Vybrání Společného regionálního operačního programu, s jehož požadavky projekt knihovny nejlépe korespondoval, a rozdělení projektu dle pravidel příslušných opatření na investiční projekt, kterým bude zajištěno vybudování prostor, a neinvestiční projekt zaměřený na lidské zdroje a aktivity.
- Je vytvořen realizační tým pro investiční projekt, jehož předkladatelem je

město Vsetín jako majitel nebytových prostor. Realizační týmy města i knihovny velmi úzce spolupracují. Je navázána spolupráce s architektem, projektantem a Regionální rozvojovou agenturou východní Moravy.

červenec 2004

- Předložení individuálního investičního projektu s názvem „Vybudování prostor pro Masarykovu veřejnou knihovnu jako instituci komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“. Předkladatelem je město Vsetín a žádost o financování je předložena v první výzvě v rámci SROP, opatření 3.1. – Rozvoj lidských zdrojů v regionech, infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech.

září 2004 – únor 2005

- Realizační tým projektu knihovny zajišťuje:
- přípravu a doladování neinvestičního projektu knihovny dle předem avizovaných informací, připravovaných výzev;
 - sestavení rozpočtu a časového

Půjčovna knih v nových prostorách

harmonogramu neinvestičního projektu;
– komunikaci s realizačním týmem města, koordinaci s harmonogramem investičního projektu;

– zajištění předfinancování a dofinancování neinvestičního projektu městem Vsetín;

– jednání a komunikaci s potenciálními partnery projektu, analýzu cílových skupin;

– očekávání první výzvy pro neinvestiční projekt ze strany Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

březen 2005

– Schválení investičního projektu „Vybudování prostor pro Masarykovu veřejnou knihovnu jako instituci komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“, podepsání Smlouvy o poskytnutí pomoci mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a městem Vsetín a získání dotace na 12 995 819 Kč.

– Krajský úřad Zlín vyhlašuje výzvu k předkládání projektů v rámci grantového schématu podporujícího sociální integraci ve Zlínském kraji v souladu se Společným regionálním operačním pro-

gramem, opatření 3.2. Podpora sociální integrace v regionech, v rámci kterého byl podán neinvestiční projekt knihovny.

duben 2005

– Vyhotovení a podepsání partnerských smluv se všemi partnery neinvestičního projektu.

– Je dotvořena žádost o financování neinvestičního projektu se zajištěním všech potřebných příloh dle podmínek výzvy.

– Předložení žádosti o financování neinvestičního projektu s názvem „Masarykova veřejná knihovna jako instituce komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“ do oddělení grantových schémat Krajského úřadu ve Zlíně.

září 2005

– Přichází oznámení, že projekt „Masarykova veřejná knihovna jako instituce komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“ byl vybrán pro získání podpory ve výši 3 996 792 Kč. V knihovně probíhá předběžná veřejnoprávní kontrola, jež ověřuje údaje uvedené v žádosti o podporu.

Budoucí čítárna v nových prostorách

– Zajištění povinných příloh před podpisem smlouvy.

říjen 2005

– Podpis smlouvy o financování akce mezi Zlínským krajem a Masarykovou veřejnou knihovnou Vsetín.

říjen – prosinec 2005

– Realizace investičního projektu města – probíhají stavební úpravy objektu, jednání s dodavateli zboží a služeb.

leden – červen 2006

– Zahájení realizace neinvestičního projektu knihovny dle harmonogramu.

– Přijetí dvou nových zaměstnankyň projektu – realizační tým je téměř kompletní.

– Dojednání přesných termínů a struktury vzdělávacích aktivit s partnery.

– Realizace vzdělávacích aktivit pro cílové skupiny ve stávajících prostorách knihovny – semináře pro maminky, nezaměstnané a děti.

– PR projekt – inzeráty v místním tisku, letáky, možnost prezentovat projekt na seminářích MMR po celé ČR.

– Předložení 1. průběžné monitorovací zprávy – evidence a dokumentace.

– V tomto období jsou současně realizovány oba projekty – investiční a neinvestiční – realizační týmy velmi úzce spolupracují při zařizování a vybavování nových prostor.

červen 2006

– Realizace investičního projektu města „Vybudování prostor pro Masarykovu veřejnou knihovnu jako instituci komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“ je ukončena. Probíhají dokončovací stavební úpravy.

– Ukončení 1. etapy neinvestičního projektu „Masarykova veřejná knihovna jako instituce komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“, předložení žádosti o platbu za první etapu a monitorovací etapové zprávy.

Plánujeme:

– září 2006 – knihovna se přestěhuje do nových prostor.

– 26. září – slavnostní otevření nové knihovny.

– Neinvestiční projekt knihovny bude ve svých vzdělávacích aktivitách pokračovat celkem ve čtyřech etapách až do dubna 2008.

Udržitelnost projektu

„Bude-li náš projekt úspěšný, umožní nám realizovat komunitní a vzdělávací aktivity pro ohrožené skupiny společnosti podle našich představ, a tím je pomáhat vracet do života, do společnosti,“ říká PhDr. Helena Gajdušková, manažerka projektu financovaného Evropským sociálním fondem, Zlínským krajem a městem Zlín.

Projekt „Komunitní knihovna celoživotního vzdělávání Vsetín“, který spadá do SROP 3.2., zajistí udržitelnost pracovních míst po dobu příštích tří let. Výsledky vzdělávacích aktivit by měly ovlivnit i podporu ze strany partnerů do dalších let a umožnit předjednatí další

spolupráce s partnery. Předpokladem k tomu je i využití dalších programů EU, zejména Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, tedy programu na podporu aktivní politiky zaměstnanosti a rozvoje dalšího profesního vzdělávání.

Zárukou udržitelnosti projektu je kromě garancí ze strany partnerů také nepochybná potřebnost vzdělávacího projektu v regionu pro vytyčené cílové skupiny, ale i předpoklad navázání na další programy Evropského sociálního fondu. Projekt „Knihovna jako komunitní centrum“ nabízí svým klientům moderní způsob vzdělávání v příjemném prostředí, jež zaručuje vazbu na investiční projekt.

Dopady projektu na cílovou skupinu

Z cíle projektu vycházejí předpokládané dopady. V kraji, kde je tvorba HDP o 16,8 % pod celostátním průměrem a míra registrované nezaměstnanosti se pohybuje, jak jsme již zmínili, kolem 12 %, mohou vzdělávací aktivity zvýšit profesní vybavenost skupin, které jsou na okraji společnosti, a pomoci jim lépe uspět na trhu práce. Zlepší se informační a sociální gramotnost u ohrožených skupin mládeže a matek s malými dětmi, projekt přispěje k prevenci sociálně patologických jevů a následně možné kriminality. Zlepšit by se mělo postavení těchto lidí na trhu práce: projekt chce pomoci lidem vrátit se do profesního i běžného lidského života.

Namísto je zmínit alespoň několik konkrétních lidských osudů spojených se vsetínskou knihovnou, jimž tato instituce pomohla ulehčit nesnadnou situaci.

Dvacetiletá nezaměstnaná absolventka školy Marcela přicházela do knihovny trávit čas u internetu, pracovala na počítači ve Wordu a Excelu. Naučila se vytvářet různé dokumenty, ale navíc získala zájem o vypůjčování knížek a cédéček. A jedna pracovní nabídka jí nakonec vyšla.

Hudební oddělení ve staré knihovně

Prostor pro konání seminářů a kurzů
v informačním centru

Lenka do knihovny nepřicházela tak často jako Marcela, protože se starala o pětiletého syna a osmiletou dceru. Po ukončení mateřské dovolené se z důvodu reorganizace nemohla vrátit na místo sekretářky, s dvěma malými dětmi nebyly vyhlídky na získání místa příliš optimistické. Do knihovny občas přicházela, aby se naučila pracovat na internetu. Prostředí knihovny jí bylo blízké a známé. Zнала ho už z doby, kdy se účastnila akcí pořádaných ve spolupráci s Rodinným a mateřským centrem ve Vsetíně. Práci nakonec našla. Happy end jistě nezpůsobila jen knihovna, ale v určité nelehké životní fázi jí toto zařízení poskytlo důležité zázemí.

A do třetice třiapadesátiletá Jana, která přišla o práci v pekárně. Počítač byl pro ni něčím zcela novým a nedostupným. Do knihovny chodila se svým synem, aby zaplnila čas. Pak přicházela stále častěji sama a objednávala se na internet pro nezaměstnané. Pracovníci knihovny jí pomohli při registraci do databáze pro nezaměstnané, nejednou jí pomohli v orientaci na internetových stránkách, při sestavování životopisu. Na pracovní nabídky se naučila odpovídat prostřednictvím elektronické pošty. V rámci akce „Březen – měsíc internetu“

se zúčastnila vzdělávacího semináře informační gramotnosti pro nezaměstnané pořádaného knihovnou. V současnosti se účastní rekvalifikačního kurzu informační gramotnosti pořádaného Úřadem práce ve Vsetíně. Našla odvalu učit se novému a vzdělávat se i v tomto věku a není vyloučeno, že její snaha bude oceněna úspěchem.

Knihovna jako významný místní partner

Projekt v neposlední řadě pomůže propojením svých záměrů sjednotit aktivity občanské společnosti a napomůže realizovat myšlenku místního partnerství. Masarykova veřejná knihovna se ve Vsetíně již dlouhodobě přičiňuje o vytváření platformy pro spolupráci na městské (případně regionální) úrovni. Partnerství s dalšími institucemi i jednotlivci ve městě se snaží utvářet tak, aby se skupiny učily navzájem chápat své zájmy a dospívat k maximální míře shody a tolerance. Tímto dlouhodobým a ne vždy jednoduchým úsilím chce přispět k tomu, že lidé skutečně začnou sami řešit své problémy, aktivněji vstupovat do dění, a postupně tak budou vytvářet občanskou společnost v pravém slova smyslu. Úspěchem projektu byla pozice knihovny jako významného místního partnera ještě posílena.

Osobní zkušenosti a doporučení

Potenciálním uchazečům o prostředky z fondů EU lze doporučit, aby si v rámci svého zamýšleného projektu předem zformulovali kritéria, která hodnotitelé posuzují. Je to hlavně stanovení jasných cílů, který bude v souladu s opatřením operačního programu: definice cílových skupin, konkrétní výstupy aktivit projektu a úspěšnost účastníků, udržitelnost projektu po jeho ukončení. U některých projektů je nutné zajistit spolufinancování a předfinancování projektu.

Velmi důležitá je také komunikace s pověřenými orgány. Komunikace s pracovníky Oddělení realizace grantových schémat Zlínského kraje byla v tomto případě velmi dobrá, užitečné jsou i semináře ke konkrétním výzvám organizované v jednotlivých krajích.

Všichni, kdo se na projektu podíleli, se shodli na tom, že získali obrovskou zkušenost. Naučili se částečně orientovat v komplikovaném světě pojmů, zákonitostí, vztahů a pravidel Evropské unie, myslet projektově, pochopit logiku EU, používat dokumenty a zpracovávat projekty. „Výrazně se zvýšilo naše sebevědomí, a to jak ve vztahu k neziskovému sektoru, tak k veřejné správě. Získané dovednosti přispěly k našemu profesnímu i osobnímu rozvoji a věříme, že je zúročíme i v dalších akcích a projektech pro svůj region,“ říkají realizátoři.

Co o práci na projektu říkají jeho tvůrci a realizátoři

PhDr. Helena Gajdušková
manažerka projektu a ředitelka
Masarykovy veřejné knihovny Vsetín

pracovat partnersky (nejen sloužit a být všem vždy a všude k dispozici, ale také

Helena Gajdušková si na otázku, co jí projekt dal (a vzal), odpovídá takto: „Naučili jsme se počítat s tím, že každý nový den může přinést změnu, že to, co nebylo možné včera, klidně již zítra možné bude (ale také opačně). Naučili jsme se

se podělit o práci). Stále se ještě učíme týmové práci a nutnost celoživotního vzdělávání jsme přijali za svou. Získali jsme vyšší sebevědomí, zlepšili postavení a image knihovny ve Vsetíně a stali se důležitým partnerem pro město (nejen že usilujeme o získání peněz, které by město alespoň částečně muselo investovat do staré knihovny a jejího vybavení, ale také pracujeme s cílovými skupinami ohroženými sociální exkluzí, a tím je pomáháme vracet do života, do společnosti.)“

Snaha získat pro knihovnu větší prostory se dějinami vsetínské knihovny táhne jako červená nit už několik desetiletí. Pracuju ve vsetínské knihovně již více

než dvě desítky let, a tak jsem spolupřizívala veškeré snahy, které měly vést k získání nových, větších prostor. V archivu knihovny je několik projektů rekonstrukcí současné budovy, bohužel neuskutečněných, několik studií, kam by bylo možno knihovnu přemístit, ba i neuskutečněný hotový projekt bývalé mateřské školy, která měla být pro potřeby knihovny rekonstruována. Teprve Strukturální fondy EU umožnily projekt uskutečnit.

Je úžasné motivující spolu s týmem knihovny něco tvořit, být u zrodu něčeho nového, mít šanci ovlivnit tvář města, ve kterém žijete, a přispět k tomu, aby veřejnost měla snazší a příjemnější přístup ke vzdělání.

Máme velkou radost z toho, že zájem o knihovnu, která se přesunuje do velmi lukrativní centrální budovy na hlavním náměstí, je veliký. Máme velice dobrý kontakt s našimi stálými klienty, kteří situaci knihovny sledují dlouhodobě, a ti se většinou do nových prostor těší. Pravda, někteří (zejména starší občané) se změny trochu obávají, bojí se, zda jim všechny služby, na které byli zvyklí, zůstanou dostupné. Trpělivě jim vysvětlujeme, že zde budou daleko větší prostory, bezbariérový přístup, rozmanitější služby, větší počet míst k sezení, samostatný sál. Ale nejen stálí klienti se ptají: Už se stěhujete? Kdy budete zahajovat? Na co nového se můžeme těšit? Takže očekávání je určitě veliké.

Věříme, že k našim stálým klientům přibudou další – podle zkušeností knihoven, které změnilly sídlo k lepšímu, se dá očekávat až 30% nárůst zapsaných čtenářů a 20–30% vzrůst denní návštěvnosti.

Kromě klasických knihovnických a informačních služeb zde bude větší hudební oddělení s širokou nabídkou CD

a poslechovými místy, K klub pro mládež, kde kromě časopisů a přístupu k internetu bude mít mládež k zapůjčení spoustu deskových her a bude zde moci trávit svůj volný čas. Také informační turistické centrum v přízemí, kde bude kromě služeb informačního centra k dispozici denní tisk, internet a malé občerstvení, jistě přitáhne mnohé nové návštěvníky. V prvních podzimních měsících čekáme zvýšený zájem ze strany základních i středních škol a věříme, že na základě hromadných exkurzí se mnozí studenti do knihovny zapíší i individuálně.

Navážeme na tradiční besedy, přednášky a další vzdělávací akce. Výhodou nového prostředí je samostatný sál a počítačová učebna, kde budou vzdělávací akce probíhat i během běžné provozní doby knihovny, což v bývalých prostorách možné nebylo. Budou zde probíhat motivační semináře, rekvalifikační kurzy počítačové gramotnosti a kurzy obsluhy počítače. Semináře a kurzy budou probíhat ve spolupráci s úřadem práce, Rodinným a mateřským centrem Sluníčko, takže předpokládáme, že i nezaměstnaní, kteří chtějí svou situaci řešit, se naučí chodit do knihovny – nejen za studiem, ale i za kvalitním trávením volného času. A maminky, které konečně budou moci do budovy i s kočárkem, se již do nové knihovny velmi těší. Rýsuje se také spolupráce se zdravotně handicapovanými, kteří budou mít do nové knihovny bezbariérový přístup.

Všem, kteří začnou svůj projekt teprve tvořit, přeju, aby byl jejich projekt také přijat a oni mohli začít své plány realizovat.

Bc. Kateřina Janošková
asistentka

Asistentka manažerky projektu Kateřina Janošková si v počátcích svého průběžného zaznamenávání přípravy a realizace projektu zapsala, že mnoho zástupců nestátních neziskových organizací, tedy potenciálních žadatelů o grant, odrazuje od

podání žádosti administrativní náročnost při přípravě a realizaci projektu, že se však většina formulářů jeví hrůzostrašněji, než to ve skutečnosti je. Větším problémem je podle ní skutečnost, že málokterá nezisková organizace má prostředky na předfinancování projektu. Podmínky pro předkladatele projektu se ve Společném regionálním operačním programu od té doby našťestí v mnohém změnily k lepšímu, snad k tomu přispěly i postřehy a zkušenosti prvních uživatelů dotací.

A také tu najdeme následující záznam: „Význam slova projekt jsem si uvědomovala jen v souvislosti se stavebnictvím. Při termínech logický rámec, studie proveditelnosti, operační programy, opatření a priority jsem se snažila zaslíbeně přikyvovat, ale vůbec jsem se nechytala. Všechno bylo nové nejen pro mě, ale i pro úředníky státní správy. Na denním pořádku byly neustálé změny, kterým se musel přizpůsobovat také náš projekt. Na mé dotazy odpovídali jinak na ministerstvu a jinak na kraji. Vše se stabilizovalo, když začalo fungovat oddělení grantových schémat na našem krajském úřadě, kde komunikujeme s konkrétní pracovníci a všechno s ní konzultujeme. Poslední dny před podáním projektu byly opravdu hektické.

Všechn stres však byl zapomenut, když nám na počátku září 2005 bylo oznámeno přijetí projektu.“

Jak tedy hodnotí průběh prací Kateřina Janošková?

Když zpětně rekapituluju, vybavuju si především nejistotu a neustálé změny v počátcích práce. Mnoho věcí bylo sporných a každý si je vykládal po svém. Ale překážky jsou přece od toho, aby se překonávaly. Seběmenší změna v jednom místě vyvolala řetězec dalších změn v projektu. Vše se promýšlí s několikaletým náskokem, což je dost obtížné. To, že jsme byli jedněmi z prvních předkladatelů v rámci grantového schématu SROP 3.2., však mělo i své výhody. Získali jsme tak slušný náskok před ostatními. Prošlapávali jsme cestičku předkladatelům v dalších výzvách. I náš projekt pomáhal „vychytávat mouchy“ a nastavovat mantinely. Také pro úředníky bylo všechno nové a ze vzniklých chyb jsme se společně učili. Myslím, že jsme v žádném případě nepodcenili přípravu projektu, což bylo naším velkým plusem, a získali jsme díky tomu i vysoké hodnocení.

Velkým povzbuzením byl úspěch investičního projektu města na rekonstrukci knihovny v SROP 3.1. Pak nám již bylo jasné, že náš neinvestiční projekt musí projít, nic jiného nám nezbývalo! Za dobu trvání projektu podpoříme 250 osob, ale dopad projektu bude mnohem širší.

Pochopitelně, že jsem si kladla otázku, zda bych šla do něčeho podobného znovu. Určitě. Práce na projektu je velmi různorodá a tvůrčí. Hodně jsem se při ní naučila a jistě se ještě naučím. I přes nutnou administrativu je to především práce pro lidi a s lidmi a velmi mě baví. Výsledky lze vidět, což mi poskytuje pocit naplnění.

V dalších výzvách již budeme zřejmě opatrnější a s ohledem na získané zkušenosti budeme vše více promýšlet. Věříme však, že tento projekt není náš poslední financovaný z evropských fondů.

Všem, co se připravují k podobnému kroku, přeji, aby potkali správné lidi jak na úrovni místní správy, tak u administrátorů vyhlašovaných programů, aby myšlenku jejich projektu pochopili, nadchli se pro ni a snažili se ji podporovat. Myslím, že na komunikaci s administrátory a koordinátory výzev projektů již od počátku velmi záleží, přestože nejsou hodnotiteli. Je důležité „umět svůj projekt prodat“ a přesvědčit ostatní, že je kvalitní a má smysl. S tím zřejmě

souvisí i umění výstižně naformulovat představy projektu a cíle jasným a srozumitelným jazykem. Přeji budoucím předkladatelům trpělivost. Ať se nenechají odradit prvním neúspěchem, který může přijít. Na přípravě projektu se mnoho naučí a výsledky se jistě zúročí v další výzvě.

Hlavním motivačním cílem pro nás byla krásná nová knihovna plná spokojených návštěvníků a otevřená lidem, kteří ji potřebují. Ostatně přijďte se podívat a uvidíte.

Kanceláře v nových prostorách knihovny

Mgr. Hana Růžičková
koordinátorka projektových aktivit

Mým úkolem při realizaci projektu je společně s obsahovou manažerkou připravovat vzdělávací bloky pro cílovou skupinu dětí a mládeže ohroženou delikvencí a zajišťovat chod dětského komunitního klubu, kde mohou děti trávit svůj volný čas. Spolupracuji se školami ve Vsetíně, především pak se Základní školou a Mateřskou školou Vsetín, Turkmenská (speciální škola).

Mám na starosti cílovou skupinu, kam patří děti potenciálně i reálně ohrožené sociální exkluzí, tedy žáky běžných škol ve Vsetíně a děti z početného romského etnika ve věku od 6 do 15 let. Největší

prostor při vzdělávání věnuji výuce informační gramotnosti, práci na počítači jako nezbytné podmínce uplatnění se v zaměstnání i společenském životě. Setkává se u dětí se značným ohlasem.

Vhodným doplněním vzdělávání je nácvik sociálních dovedností – od těch nejběžnějších, jako jsou informace o fungování úřadů, komunikace s úřady nebo vyplňování složenek, až po složitější, například sestavení vlastního životopisu. Děti je nutné motivovat, a tak pro ně pořádáme besedy se zástupci škol nebo různých profesí, setkávají se s odborníky na palčivou problematiku závislostí, šikany, diskriminace. Pořádáme knihovnické lekce nebo vánoční a velikonoční besídky. Připravujeme takové aktivity, které dětem umožní smysluplně trávit volný čas. Víím, že výklad většinou nesmí přesáhnout 15–20 minut, protože pozornost dětí, romských zejména, značně kolísá. Osvědčila se mi metoda otázek a odpovědí

Informační centrum v přízemí nové knihovny

Prostor pro konání kurzů
pro matky s dětmi

a do programu zařazují také dramatizaci, praktické procvičování, používám technické pomůcky (nejčastěji videorekordér).

Za svůj hlavní krátkodobý cíl pokládám účast na sestavení kvalitního a promyšleného plánu vzdělávacích a volnočasových aktivit pro nové prostory knihovny, v dětském komunitním klubu. Dlouhodobé cíle korespondují s krátkodobými: chci připravovat takové akce, které se setkají s příznivým ohlasem, vytvářet v klubu příjemnou atmosféru vyplněnou vzděláváním i zábavou.

Věnuji se převážně dětem a jsem přesvědčena o tom, že jim mohu předávat

pozitiva snadněji než dospělým. Mohu rovněž více doufat v to, že si skutečně osvojí to dobré a začnou vše používat i v životě. Jako obtížnější část své práce vidím v tuto chvíli pouze nechuť některých účastníků zapojit se do aktivit. Ráda bych, aby se veškerá činnost odvíjela na bázi dobrovolnosti, je však možné, že toto očekávání nepůjde zcela naplnit.

Účastníky nevybírám, pouze přizpůsobuji aktivity věkovým skupinám, školním osnovám nebo požadavkům projektu. Počet účastníků je však třeba zvláště u romských dětí hlídat, za maximum pokládám 12 účastníků akce nebo vzdělávacího programu.

Jana Krajčová

informační a administrativní
pracovnice

Moje účast v projektu spočívá v poskytování individuálních lekcí, kurzů a seminářů informační gramotnosti pro dlouhodobě nezaměstnané a rodiče na mateřské dovolené a po jejím skončení. Zodpovídám za vedení nezbytné administrativy spojené s organizací kurzů a motivačních

školení, jejichž cílem je osobnostní rozvoj účastníků v oblasti sebepoznání a komunikace při vstupu na trh práce.

Svoji první individuální lekci informační gramotnosti jsem poskytla maminkám v Rodinném a mateřském centru Sluníčko v únoru 2006. A tam i nadále docházím pravidelně každý týden.

Mám na starosti dvě cílové skupiny: rodiče na mateřské dovolené a po jejím skončení a dlouhodobě nezaměstnané, u nichž se předpokládá obtížnější zařazení na trh práce. Věk maminek se pohybuje v průměru od 30 do 38 let, u nezaměstnaných mezi 45 až 58 lety. Obsahovou náplň individuálních lekcí připravuji pro každého zvlášť. Tyto lekce probíhají v Rodinném a mateřském centru Sluníčku, což je jeden z partnerů projektu, a pak přímo v knihovně.

Od října budou probíhat 40hodinové akreditované rekvalifikační kurzy, které jsou určeny pro začátečníky – jak pro rodiče na mateřské dovolené a po jejím skončení, tak pro nezaměstnané. Kurz proběhne pro každou cílovou skupinu zvlášť.

Mým krátkodobým cílem je přimět nezaměstnané a rodiče na mateřské dovolené a po ní, aby navštěvovali knihovnu s pocitem „zde se můžu vzdělávat a osvojit si znalosti a dovednosti pro práci na počítači“. Víím, že velice záleží na vřídlosti a empatii školitele.

A dlouhodobé cíle? Aby si veřejnost knihovnu osvojila jako jednu z dalších vzdělávacích organizací. Cílem projektu je oslovit určité procento lidí, kterým chybějí základní počítačové znalosti. Takových lidí je tady podle mého názoru spousta, jen je důležité, aby tato cílová skupina odložila ostych a brala knihovnu skutečně jako komunitní centrum celoživotního vzdělávání a nebála se požádat o pomoc při získávání počítačové gramotnosti. V tomhle ohledu jsou zejména lidé kolem padesátky trochu rozpačití.

Největší motivací je pro mě představa, že můžu předávat své znalosti a snad tím i trochu pomoci nezaměstnaným a maminkám, aby se uplatnili na trhu práce.

Ing. Daniela Divínová
ekonomka projektu

Z pozice ekonomky jde při přípravě projektu především o vypracování podrobného rozpočtu na základě průkazné kalkulace. Zní to sice jednoduše, ale je třeba si uvědomit, že vytváříte projekt (v našem případě) na dva roky dopředu a vy-

cházáte přitom z cenových relací platných v době přípravy projektové dokumentace.

Vypracování projektu nezbytně vyžaduje spolupráci celého projektového týmu a je vyústěním dlouhodobé týmové práce. Je nutné precizně promyslet veškeré náklady, které budou v rámci projektu skutečně vynaloženy a budou posuzovány poskytovatelem finanční podpory jako uznatelný výdaj. Je rovněž důležité správně zpracovat veškeré vnitřní kalkulace a při tvorbě projektu dodržet různá procentní limitní opatření pro konkrétní rozpočtové položky v rámci celkové výše rozpočtových nákladů.

Takže asi nejobtížnější byl ten dlouhodobý myšlenkový proces, který vedl k vytvoření smysluplného rozpočtu. Nicméně je pravda, že práce na všem novém a neznámém je pro mě výzvou, která mě nutí dosáhnout co možná nejlepšího výsledku.

Všem tvůrcům projektu bych doporučila velmi pečlivě promyslet všechny možné výdaje, které mohou být v rámci projektu vynaloženy. Opomenutí některé nákladové položky a její nezahrnutí do rozpočtu projektu znamená, že takový výdaj bude z pohledu projektu „neuznatelný“, a tudíž půjde k tíži vlastních financí zpracovatele projektu. Protože v našem případě dochází k proplacení vyúčtovaných uznatelných nákladů až po předložení etapové zprávy (1. etapa trvala 6 měsíců), je nezbytné zajistit si předfinancování projektu. To se nám díky vstřícnosti našeho zřizovatele – města Vsetín – zdařilo uzavřením účelově vázané smlouvy o půjčce.

V každém případě je z mého pohledu nutné se s připravovaným projektem skutečně „sžít“ a k rutinnímu zpracování ekonomické části projektu přidat vlastní invenci a osobní zainteresovanost.

Nové prostory půjčovny knih

Návrat obyvatel Azylového domu pro muže v Kroměříži do společnosti a na trh práce

Výchozí situace

Také následující projekt začal vznikat ve Zlínském kraji. Kroměříž, město se 30 000 obyvateli, se může pochlubit nejen historií (památky historického města Kroměříž jsou zapsány na seznamu UNESCO), ale i současností. Město se dlouhodobě snaží o vytvoření přívných podmínek pro všechny skupiny obyvatel i návštěvníků, od roku 1995 je účastníkem projektu Zdravé město. A pochopitelně si všímá i občanů, kteří se dostali na okraj společnosti a jimž je třeba pomoci při návratu do společnosti a na trh práce.

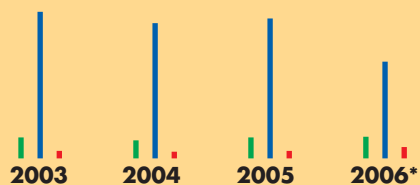
Od roku 1993 poskytuje město služby mužům bez domova v azylovém domě. Byl postupně zřizován okresním a krajským úřadem a městem Kroměříž a od

1. 1. 2005 je nestátní neziskovou organizací.

Dům je jediným zařízením tohoto typu na území bývalého okresu Kroměříž. Má kapacitu 45 lůžek a zaměstnává 5 lidí. V zimních měsících je téměř zcela obsazený, v letních měsících zůstávají 2–3 místa volná. Do domu přicházejí zájemci na základě dobrovolného rozhodnutí, o ubytování v azylovém domě rozhoduje ředitel.

Do doby předložení projektu poskytoval dům obyvatelům, mužům bez domova, především možnost ubytování, vaření, umožňoval jim základní hygienickou péči.

Věkové složení klientů	2003	2004	2005	2006*
18 - 26 let	9	8	8	9
27 - 64 let	89	82	83	56
65 - 85 let	3	2	3	4

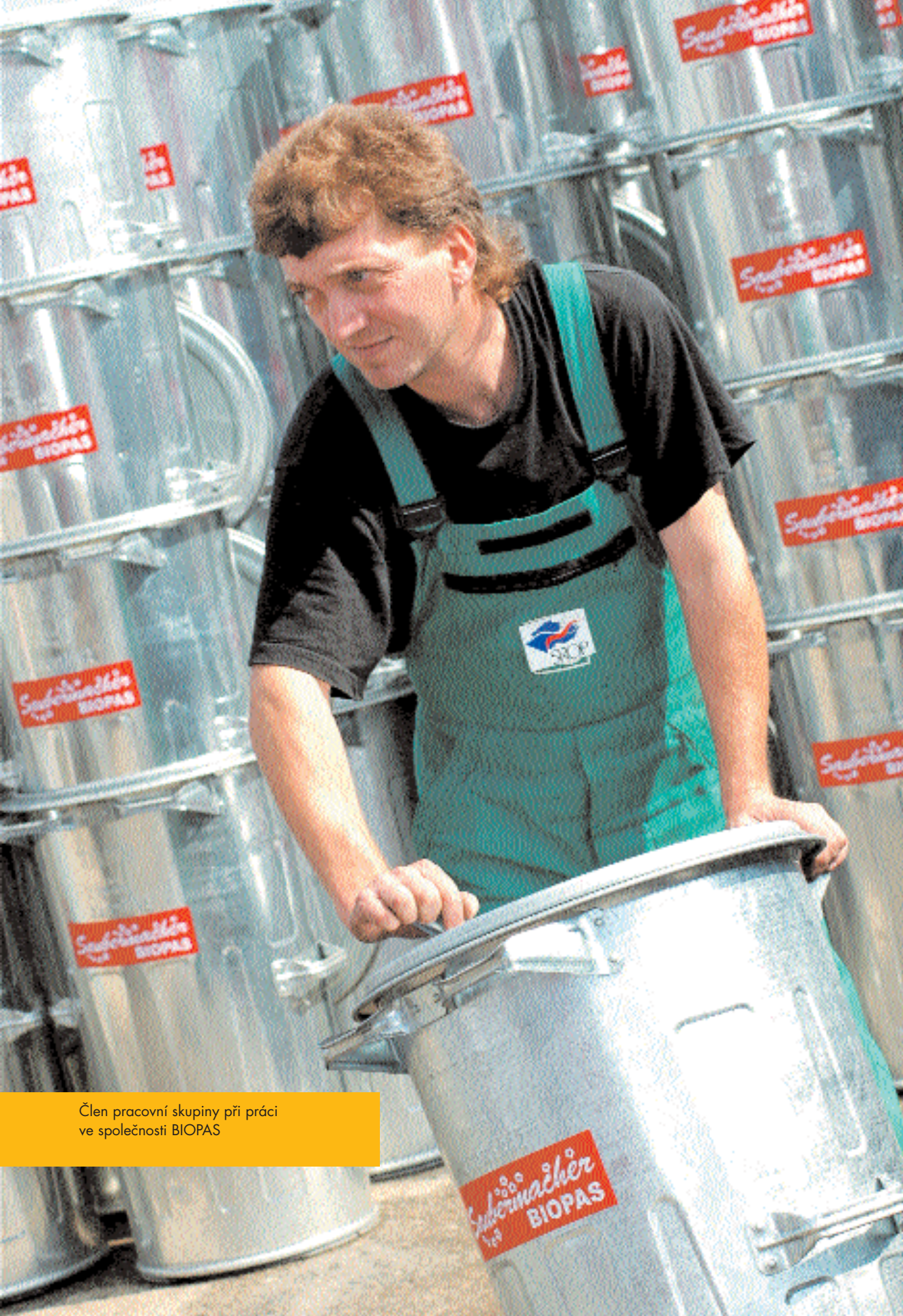
*Data do 25. srpna 2006

Tabulka věkového složení klientů azylového domu ukazuje, že převažují osoby v produktivním věku, tedy mezi 27 a 65 lety. Mají většinou základní a střední vzdělání bez maturity (jsou mezi nimi ovšem i středoškoláci a dokonce jeden

vysokoškolák). Najdeme tu však i invalidní a starobní důchodce. Mladí klienti se odtud snaží dostat co nejrychleji, starší a nemocní to mají těžké. Někteří prožijí v azylovém domě i 10 let.

Člen pracovní skupiny
při renovaci kontejneru

Člen pracovní skupiny při práci
ve společnosti BIOPAS

Azylový dům pro muže v Kroměříži

Cíl projektu

Na Úřadu práce v Kroměříži vykazují stálý nárůst osob nezaměstnaných déle než 12 měsíců. Jedná se především o lidi bez vzdělání, se základním či neukončeným vzděláním, případně plně gramotné, což koresponduje se vzdělanostní skladbou klientů azylového domu. U mnohých je tedy motivace pro hledání zaměstnání poměrně nízká a logicky aspirují na zařazení do kategorie bezdomovců. Bezdomovectvím jsou ohroženi i občané vracející se z výkonu trestu odnětí svobody, přičemž jejich zájem o služby sociálního kurátora je nemalý. (Z analýz vyplývá, že v posledních třech letech využilo jeho služby celkem 1 842 klientů.)

A tak vznikla myšlenka projektu, jenž by měl snížit míru sociální izolace a vyloučení osob v obtížné životní situaci.

Projekt se zaměřil zejména na dospělé muže bez domova a osoby dlouhodobě nezaměstnané, na osoby s nízkým vzděláním, případně po výkonu trestu, jejichž vysoké číslo uvádějí statistiky.

Klade si za cíl získání či obnovení pracovních návyků a vzdělávání mužů, kteří vyhledali ubytování a pomoc v Azylovém domě pro muže v Kroměříži.

Postup při předkládání žádosti

Hlavním řešitelem projektu se stal Azylový dům pro muže, o.p.s.

Autoři projektu:

PhDr. Jana Pošvancová

odbor rozvoje MěÚ Kroměříž

Karel Malenovský

ředitel Azylového domu pro muže, o.p.s.

Přípravné práce (předinvestiční fáze) byly zahájeny v lednu 2005 současně s transformací azylového domu v obecně prospěšnou společnost. Projekt včetně povinných příloh byl zpracován a podán gestorovi grantového schématu, poskytovateli a schvalovateli dotace ve Zlínském kraji, v říjnu 2005. Po kontrole formálních náležitostí byl doporučený projekt schválen v prosinci 2005 Zastupitelstvem Zlínského kraje. Jeho realizace byla zahájena 1. 1. 2006.

Projekt bude realizován ve čtyřech etapách, v období leden 2006 – únor 2008. Celkové náklady činí cca 3,5 milionu korun. Jeho efektivnost má zvýšit provázanost s projektem „Podpora zavádění standardů sociálních služeb a individuální práce s klienty v Azylovém domě pro muže v Kroměříži“, který získal podporu z Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ), zaměřeného na vytvoření jednotného přístupu při poskytování sociálních služeb osobám bez příštířeši.

Návrh projektu má hlavní řešitele, přesně vymezené cílové skupiny, cíle, metody i partnery.

Realizace projektu

Autoři projektu se rozhodli připravit pro obyvatele azylového domu komplex činností, který by jim pomohl upevnit nebo získat pracovní návyky a dovednosti, a doplnit jej o motivační prvky.

Zmínili jsme již, že do doby zahájení projektu poskytoval azylový dům svým obyvatelům základní sociální služby (umožňoval jim například vyprat si oblečení nebo dostat čisté lůžkoviny). Od počátku běhu projektu jsou však klientům k dispozici sociální služby zahrnující komplexní poradenství včetně pohovorů s klienty, při nichž jsou stanovovány plány a cíle, jichž se snaží dosáhnout.

Azylový dům nemá denní program, platí v něm pouze pravidla, která se musí dodržovat. Klienti chodí nově na individuální nebo skupinové pohovory se sociálními pracovníky, případně se supervizorem. Klienti, kteří se projektu neúčastní, pevný a pravidelný denní program nemají.

Klienti azylového domu mají k dispozici společenskou místnost

Hlavní náplní projektu se však stala myšlenka vytvořit v azylovém domě pětičlennou pracovní motivační skupinu, která bude zaměřena především na vykonávání pomocných prací. Do konce roku 2006 bude vykonávat práce pro organizace zřízené městem Kroměříž, od ledna roku 2007 pak také pro jakékoliv jiné soukromé nebo veřejné subjekty. Má pomáhat při úklidových pracích a drobné údržbě, tedy při činnostech, které budou mít ve svém důsledku vliv na zlepšení životního prostředí ve městě. Součástí těchto aktivit může být

Pokoj klientů azylového domu

i třídění odpadu a jeho šetrná likvidace. Účastníci projektu dostávají smlouvu a jsou za práci placeni.

Jak byla vytvořena pětičlenná pracovní skupina? Všichni klienti azylového domu, kteří jsou registrováni na úřadu práce, dostali vstupní informaci. Nabídka stát se členem této skupiny dostali

Montáž nádob na komunální odpad

dobrovolníci, kteří projevili zájem. Postup při výběru je následující: všichni obyvatelé azylového domu si vylosují pořadí od jedničky výše. Teprve když někdo z prvních pěti zájemců z jakýchkoliv důvodů vypadne, nastupuje do skupiny osoba s nejnižším vylosovaným číslem. Doposud však byl vždy ze strany klientů zájem a nebylo třeba zařazovat vylosované. Pochopitelně, že ten, kdo ve skupině neplní pracovní povinnosti a nedodržuje dohodu o pracovní činnosti, může být vyřazen.

Podmínkou pro získání místa ve skupině je registrace na úřadu práce, povinnost být smluvním klientem azylového domu a samozřejmě zájem. V současné době jsou ve skupině osoby ve věku 31, 34, 50, 54, a 57 let. Skupinu lze průběžně doplňovat novými členy.

Ti, kdo se práce v této skupině zúčastní, jsou motivováni získáním komfortnějších podmínek pro život v azylovém domě. V případě dlouhodobé účasti mají dokonce možnost získat bydlení mimo azylový dům – v některé z forem obecního bydlení. Nově nabyté dovednosti a návyky by měly účastníkům této aktivity pomoci uplatnit se na volném trhu práce.

Kromě pracovně motivačních aktivit jsou součástí projektu i aktivity vzdělávací. Ve spolupráci s Knihovnou Kroměřížska jsou vedle individuálních pohovorů připravovány skupinové školicí aktivity, přednášky a semináře.

Projekt Návrat obyvatel Azylového domu pro muže v Kroměříži do společnosti a na trh práce běží naplno od 1. července 2006. Od 1. ledna bylo zřízeno místo organizačního manažera, který dohlíží na chod projektu. Od 1. července pak vznikla další dvě pracovní místa – pracovník pro dohled a motivaci v pracovní skupině a pracovník nízkoprahového centra (NPC).

Dušan Michálek

pracovník pro dohled a motivaci

Azylový dům totiž dále nabízí tzv. nízkoprahové poradenství pro pracovní a vzdělávací oblast. Nízkoprahové centrum s názvem ADAM (Azylový dům – Adaptace – Motivace) bude maximál-

středkuje kontakt s potenciálními zaměstnavateli. Umožní jim získávat informace prostřednictvím internetu a odborné literatury. Centrum pak dále sleduje adaptační proces zaměstnance

a zaměstnavatele. Jakákoliv dokumentace obsahující osobní údaje klienta je vedena jen s jeho souhlasem a právem do ní nahlížet. Zařízení získává jen ty údaje o klientovi, jež jsou nezbytné pro poskytování kvalitních odborných služeb.

Tyto služby by měly být poskytovány všem zájemcům, kteří nemají dostatečnou důvěru v komunikaci s úřady nebo pro ně představuje velký problém, a jdou již tedy za rámec azylového domu. V závěrečné etapě projektu budou služby centra nabízeny i v širším regionu, tedy v celém okrese,

Mgr. Monika Glacová

pracovnice nízkoprahového centra

ně přístupné, klienti mají možnost zůstat v anonymitě a pro poskytnutí služeb není podmínkou členství ani jiná forma registrace, podmínkou není ani pravidelná docházka. Klienti mohou přicházet a odcházet v rámci otevírací doby zařízení dle svých potřeb a služby jim jsou poskytovány bezplatně. V domě je možno pobýt celý den a získat zde odbornou pomoc v obtížné situaci, informace a podporu. Může jim být poskytnuta pomoc při jednání s úřady a institucemi, při vyplňování formulářů, psaní žádostí, životopisů. Centrum jim pomůže vyhledat kontakt na specializovanou instituci nebo odborníka, zpro-

zejména v oblastech s vysokou nezaměstnaností.

Poradenství bude doplněno o možnost sebevzdělání, neboť se předpokládá, že klienti budou postupně schopni využívat informace na internetu.

Efektivnímu řešení problémů cílových skupin mají napomáhat vytipované vhodné partnerské organizace, které vyvíjejí sociální aktivity na Kroměřížsku. Ty by měly pomoci podchytit osoby, které si samy nedokážou vyhledat pomoc, aby došlo k rychlému řešení problematiky cílové skupiny.

Spolupřítelé a partneři projektu:
Město Kroměříž
Knihovna Kroměřížska
Úřad práce v Kroměříži
ČR – probační a mediační služba

Klíčovým partnerem projektu je **město Kroměříž**. Bude zajišťovat komunikaci s organizacemi, u nichž by měly probíhat pracovní motivací aktivity. Projekt počítá se spoluprací Kroměřížských technických služeb, firmy Biopas a Správou majetku města. Město Kroměříž bude financovat projekt tak, aby mohla být realizována jeho 1. etapa řízení a hodnocení.

Prostřednictvím metropolitní sítě města Kroměříž bude k vysokorychlostnímu internetu připojeno nízkoprahové centrum ADAM.

Dalším partnerem je **Knihovna Kroměřížska**, příspěvková organizace zřizovaná městem Kroměříž. Prostřednictvím Operačního programu rozvoje lidských zdrojů, zaměřeného na zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a na rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání, tato instituce realizuje zmíněný projekt zabývající se vzděláváním nezaměstnaných. V jeho rámci proběhnou dva zkrácené cykly komunikační, informační a počítačové gramotnosti v rozsahu 20 hodin, jichž by se měli klienti azylového domu účastnit. Práce v knihovně přináší možnost zapojit obyvatele azylového domu do činností, které se v ní realizují, naučit je využívat služeb knihovny. Na jejím teritoriu se mohou setkávat s novými lidmi a přirozeně navazovat nové kontakty.

Úřad práce v Kroměříži zajistí informační a poradenskou podporu aktivit nízkoprahového centra ADAM. V rámci

projektu se bude snažit umístit vhodné uchazeče o zaměstnání a úspěšným absolventům programu bude pomáhat hledat dlouhodobá a trvalá zaměstnání.

Pracovní motivací aktivity
ve firmě BIOPAS

ČR – mediační a probační služba

se práce na projektu účastní jako zprostředkovatel informací o činnosti nízkoprahového centra ADAM klientům a bude se podílet na metodickém doplňování vzdělávacích aktivit a na poradenství. Spoluprací azylového domu a probační a mediační služby by měla být usnadňována integrace členů cílových skupin do společnosti.

Časový harmonogram projektu

1. etapa – PŘÍPRAVNÁ: její realizace byla naplánována na období od 1. 1. 2006 do 30. 6. 2006.

leden – červen 2006 (rámcově)

V Azylovém domě Kroměříž je zřízeno místo organizačního manažera projektu a vedoucího pracovních motivačních aktivit. Dochází k navázání kontaktů s organizacemi, které vyvíjejí aktivity na území města, vytvářejí se podmínky pro činnost pracovní skupiny. Současně se připravuje začátek vzdělávání klientů azylového domu.

leden – únor 2006

Analýza výchozích pozic, příprava pracovních motivačních aktivit;

březen – červen 2006

Zahájení vzdělávacích aktivit;

květen – červen 2006

Příprava činnosti nízkoprahového poradenství a pracovních motivačních skupin;

2. etapa – PILOTNÍ: je realizována v období od 1. 7. 2006 do 31. 12. 2006.

červenec – prosinec 2006 (rámcově)

Zahájení pracovních motivačních aktivit skupiny, realizace vzdělávacích aktivit. Příprava a zahájení provozu nízkoprahového centra. Souběžně je rozvíjena spolupráce s partnery tak, aby aktivity centra zasáhly cílovou skupinu a umožnily jí získat informace pro snazší řešení složité životní a pracovní situace. Je naplánováno zřízení pracovní pozice pro pracovníka v oblasti nízkoprahového

poradenství (0,5 úvazku) a terénního pracovníka pro pracovní dohled a motivaci (0,2 úvazku).

říjen – prosinec 2006

Drobná úprava vchodu.

3. etapa – REALIZAČNÍ: bude probíhat od 1. 1. 2007 do 31. 7. 2007.

V tomto období dojde k plné realizaci pracovních motivačních aktivit. V rámci integrace členů této skupiny budou její aktivity propagovány mezi místními podnikateli tak, aby navázaná spolupráce zvýšila šance účastníků projektu umístit se na trhu práce. Aktivity nízkoprahového centra budou doplněny o informačně-vzdělávací prvek, klienti centra budou mít k dispozici počítač připojený k internetu. V rámci propagace aktivit projektu vzniknou jeho webové stránky.

leden – červenec 2007 (rámcově)
Plná realizace pracovních motivačních aktivit, důraz na vzdělávací aktivity klientů;

leden – březen
Drobná úprava vchodu azylového domu;

duben – červenec 2007
Sebevzdělávání v nízkoprahovém centru;

květen – červenec 2007
Příprava místní partnerské sítě;

4. etapa – INTEGRAČNÍ: bude realizována v období srpen 2007 – únor 2008.

Aktivity realizované v rámci projektu umožní úspěšným absolventům získat či znovu nabýt pracovní návyky a základní dovednosti a znalosti. Činnost nízkoprahového centra bude rozšířena

o klienty z Morkovička a Koryčanska. Nejúspěšnější absolventi budou podpořeni při snaze získat sociální bydlení.

srpen 2007 – únor 2008
Plně integrované pracovní motivační aktivity;
Rozšíření informací nízkoprahového centra;

Podpora a upevňování místního partnerství, jež má pomoci klientům azylového domu nalézt pracovní uplatnění.

říjen – prosinec 2007
Zahájení vzdělávací informační kampaně II;

listopad 2007 – únor 2008
Integrační aktivity (řešení bytové otázky);

leden – únor 2008
Bezbariérová úprava sociálního zařízení v azylovém domě.

Udržitelnost projektu

Ve druhé polovině realizace projektu bude vyhodnoceno neformální partnerství. Úspěšné prvky budou včleněny do vícestranné partnerské smlouvy, která se stane základem pro realizaci nových služeb sociální péče a připraví podmínky pro případnou realizaci dalších společných projektů.

Projekt je koncipován tak, aby jeho aktivity mohly sloužit jako výchozí pozice pro rozvoj dalších vzdělávacích a pracovních motivačních aktivit pro stanovené cílové skupiny. „Organizační manažer“, nově zřízené pracovní místo v azylovém domě, bude připravovat další aktivity s ohledem na momentální situaci v sociální oblasti. Bude se opírat o partnerské vztahy a vícezdrojové financování.

Partnerská síť bude využívat společné znalosti, bude si vyměňovat informace a zkušenosti pro řešení potřeb cílových skupin, eventuálně pro zmíněnou realizaci dalších společných projektů.

Komplexní řešení vzdělávacích, motivačních a pracovních aktivit bude přímo propojeno s reálným pracovním procesem.

V azylovém domě bude pokračovat práce centra ADAM. Azylový dům a jeho poradenská služba by se měly v další fázi zabývat také pomocí podobně postiženým ženám.

Aktivity projektu budou informačně podporovány i prostřednictvím nově zřízených webových stránek.

Dopady projektu na cílovou skupinu

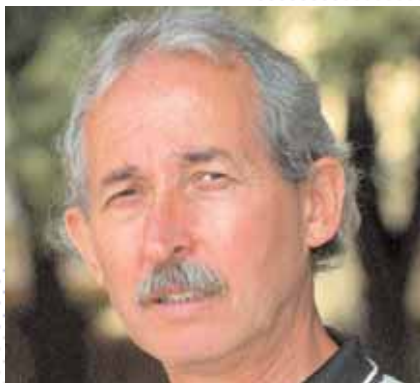
V azylovém domě se zvýší kvalita poskytovaných služeb. Práce bude rozšířena o vzdělávací a motivační prvky, bude možné realizovat poradenství. Klienti získají pracovní návyky, základní zručnost pro výkon pomocných pracovních činností. Prostřednictvím vzdělávacích aktivit si osvojí řadu znalostí z pracovní a sociální oblasti. Uživatelé nízkoprahového centra ADAM získají informace o možnostech trhu práce a potřebné kontakty. Budou moci využívat knihovničku ADAM-a a připojení k internetu.

Systém motivační podpory by měl pro cílovou podpořenou skupinu znamenat viditelné zlepšení životního stylu, měl by prohloubit snahu nalézt si a udržet trvalé zaměstnání, případně vzbudit zájem o zvyšování kvalifikace (např. ve spojení s Centrem celoživotního učení v Knihovně Kroměřížska). Absolventi projektu by se měli snáze integrovat do života komunity. Pracovní zařízení by mělo přispět k získání podpory bydlení na půl cesty, případně jiných forem bydlení mimo azylový dům. Úspěšně účastníky projekt podpoří ve snaze získat bydlení v některém z obecních bytů. Možnost získání vlastního bydlení je pro muže bez domova velkou motivací.

Osobní zkušenosti a doporučení

Karel Malenovský

ředitel Azylového domu pro muže
v Kroměříži a manažer projektu

Co bylo hlavním motivačním cílem při tvorbě projektu?

Prvotním impulzem a motivem začít s přípravou byl kromě cílů popsaných v projektu zájem získat nové zkušenosti a poznatky v oblasti financování projektů z Evropské unie, a tím vlastně i finančně pomoci azylovému domu. Mohli jsme tak současně odlehčit městu s financováním chodu tohoto zařízení. Vlastní financování a pomoc ze strany města byly velmi napjaté a neumožňovaly aktivity, které si v současnosti můžeme dovolit (školení pracovníků, klientů, nákup výpočetní techniky, doplňování vybavení, zaměstnávání nových pracovníků na pozicích, které současný trend sociální politiky státu podporuje).

Šli byste do něčeho podobného znovu?

Na otázku, zda bychom se do něčeho podobného pustili znovu, upřímně odpovídám, že určitě ano. Pro nestátní a nezisková zařízení je to nutnost a tady byla možnost využít finance, které nám EU v této oblasti nabízí. Nejnáročnější bylo prvotní ponoření do dané proble-

matiky a sbírání informací, neustálé konzultace s týmem, který na projektu pracoval. Pomohl vlastní zájem a týmová práce.

Pokládají obyvatelé azylového domu pobyt v něm za svou konečnou? Mají plány, jak naloží s vydělanými penězi?

Téměř všichni si přejí, bude-li jim sloužit zdraví a budou-li příznivé okolnosti, získat trvalejší zaměstnání a vlastní bydlení. Těžko si lze představit, že z finančních prostředků, které jsou nastaveny naroveň sociálním dávkám, lze něco naspořit. Ale je tu šance, že si je při jejich práci pro firmy někdo vybere a získají zaměstnání na celý úvazek. A to by byl odraz k získání vyššího příjmu a třeba i podnájmů či jiného druhu vlastního bydlení.

Máte představu, jak si někteří členové oné pracovní pětky představují svůj život za rok?

Je jasné, že každý z nich by si přál dostat se do normálního občanského života. A tam je vstup dán hlavně zaměstnáním a bydlením. Svou roli samozřejmě hraje i věk, psychické a zdravotní problémy klientů. Mladší mají tu šanci větší, s přibývajícím věkem nastupuje i syndrom vyhoření a rezignace, a šance je tedy menší.

Žijete prostřednictvím svých klientů přece jen v poněkud odlišném světě. Vznikají v azylovém domě přátelské vztahy? A jak se k obyvatelům azylového domu chovají lidé z okolí?

Jako v každém společenství jsou si i tady určití lidé bližší, jiní jsou si naopak lhostejní. Netroufám si posuzovat

jejich pocity, ale myslím, že si jsou v týmu nápomocní, víc se tolerují a jsou vůči sobě vsřícní.

Klienti v azylovém domě příliš o publicitu nestojí, chtějí, aby je okolí vnímalo

jako kohokoliv jiného, a ne jako obyvatele azylového domu. A lidé v okolí je ani příliš nevnímají, protože je u domu klid a jejich přítomnost nikoho neruší. A to je základ pro toleranci.

PhDr. Jana Pošvancová

projektová manažerka města Kroměříž

Důvody, které nás po celou dobu přípravy projektu „táhly i tlačily“, jsou vlastně dva. První byl zcela prozaický – potřeba hledat finanční zdroje pro zabezpečení služeb v azylovém domě. Skromný rozpočet neumožňoval azylovému domu rozšiřovat služby ani zaměstnávat odpovídající počet pracovníků. Věděli jsme, že právě projekty jsou pro nás cesta, protože každý z nich pomůže zahájit realizaci něčeho nového. Ředitel azylového domu na společných schůzkách hovořil o činnostech, které by pomohly lépe pracovat s klienty, trápil ho nedostatek finančních prostředků. Právě v těchto rozhovorech se rodila důležitá část motivace – získat prostřednictvím projektů možnost podpořit činnost azylového domu.

Druhou částí motivace pak byla snaha ovlivnit negativní situaci klientů azylového domu tím, že jim projekt umožní znovu získat „obyčejné“, leč pro ně náročné a zapomenuté zkušenosti s prací a vzděláváním. Že lidé, jejichž osud se zamotal, tak dostanou možnost vyzkoušet si s pomocí a podporou – „chráněným způsobem“ – návrat do života tak, jako ho většina z nás zná každodenně. Že třeba alespoň někteří z nich začnou zvolna hledat nový smysl svého bytí a cestu zpátky k lidem a soběstačnosti.

Určitě a bez váhání bychom šli do něčeho podobného znova. Příprava i realizace projektu je vždycky velmi náročná, ale pokud se vše povede, projekt získá podporu a je realizován, vidíte, jak se dávají věci do pohybu, realizují se

aktivity, které byly do té doby jen jakousi „vizí“. Za to ta práce jednoznačně stojí.

V každé etapě přípravy projektu lze narazit na náročnou chvíli. Doba, v níž se vyjasňují názory a z „projektové vize“ vzniká onen soubor aktivit s jasným cílem, který je sladěn s cíli dotačního titulu, je dobou dlouhých diskusí celého týmu a jedním z „citlivých míst“ přípravy projektu, protože právě v tomto období bere realizační tým projekt „za svůj“. Náročná je rovněž komunikace s partnery a jejich správný výběr, stejně jako formulace žádosti tak, aby splňovala co nejlépe a nejrealističtěji podmínky dané dotačním titulem.

Nejnáročnější byla samozřejmě doba, kdy byly projekty předány k hodnocení a nám nezbylo než počítat dny do vyhlášení výsledků a držet si palce. Celou práci bez ohledu na náročnost jednotlivých kroků však považuji za smysluplnou a příjemnou. Pomohla ochota všech členů týmu i zástupců partnerů, konzultace na úřadě Zlínského kraje, díky nimž jsme mohli upřesňovat nejasnosti v rozpočtu, a hlavně zaujetí faktem, že realizace projektu přinese skutečně nové a pozitivní činnosti. To je pak obrovský „hnací motor“.

Klíčovým partnerem projektu je město Kroměříž. Už od samotného počátku se na jeho přípravě podílela místostarostka MUDr. Olga Sehnalová, MBA, která zahájila komunikaci s partnery tak, aby bylo možné připravit podmínky pro činnost pracovní skupiny a řadu dalších aktivit.

Velký význam hraje město Kroměříž v realizaci projektu rovněž tím, že poskytlo prostředky pro předfinancování jednotlivých etap. Odbor rozvoje se podílel nejen na přípravě, ale i na samotné realizaci projektu a činnosti pracovní skupiny.

Doporučení ostatním je jednoduché: Nenechte se odradit, a pokud máte dobrý nápad, na který potřebujete získat finanční prostředky, a domníváte se, že Strukturální fondy Evropské unie by vaše plány dokázaly „zaplatit“, neváhejte a dejte se do toho. Výsledek skutečně za všechnu tu práci stojí.

A malá rada závěrem. Osvědčilo se nám nejen konzultovat u toho, kdo program spravuje, ale i s kolegy, kteří již podobné projekty zpracovávali či zpracovávají. Mají ryzí, praktické zkušenosti a dokážou pomoci vyhnout se složitým řešením, která pak komplikují samu realizaci projektů.

Petr Lánik
organizační manažer

V dotačních projektech Evropské unie jsem našel velmi zajímavou budoucnost a také určitou jistotu, protože dotace budou poskytovány i nadále. Tento projekt má navíc ušlechtilý cíl, takže pokud se jej podaří naplnit, pocit z dobře odvedené práce bude dvojnásobný.

Mým cílem je co nejvíce se zdokonalit ve znalosti projektového světa, abych pak tyto znalosti mohl využít a dát práci sobě a dalším lidem na nových projektech.

Což nový pracovník jsem se stal organizačním manažerem zabezpečující aktivity pracovní motivací skupiny včetně zajišťování jejích aktivit v organizacích zřízených městem a vzdělávacích aktivit. Vedu evidenci všech aktivit, zodpovídám za uzavírání dohod o účasti v projektu, hodnotím jeho účastníky. Dále koordinuji vzdělávací aktivity a podílím se na jejich realizaci v rámci azylového domu. Řídím propagační aktivity, komunikuji s partnery projektu a budu připravovat další projekty zabezpečující, rozšiřující a inovující aktivity azylového domu.

Co se týče dotací z EU, mohu je doporučit hlavně tam, kde se budou částky dotací pohybovat v milionech. Příprava a také řízení projektu jsou dosti složité a náročné, z tohoto důvodu je lepší hledat menší finanční zdroje raději jinde.

Další doporučení, které bych chtěl uvést, je nebát se vše konzultovat s kompetentními lidmi jak při přípravě projektu, tak při jeho následném řízení.

Zvesela na cestě z Azylového domu pro muže v Kroměříži...

Příběh jako z pohádky

A na závěr jeden příběh, jistě ne příliš typický, ale povzbudivý, s dobrým koncem.

Pan Josef strávil v azylovém domě dlouhých sedm let. Přišel v polovině devadesátých let, vracel se z výkonu trestu. Měl za sebou přestupky v podobě krádeží a střety s mocenskou politikou minulého režimu. V azylovém domě se objevil málomluvný muž s podobou fakíra, s dlouhými vlasy a vousy. Komunikoval minimálně a plně se soustředil na svůj životní cíl: mít vlastní domek se psem, koně a zahradu někde stranou od lidí. Vyučený foukač skla se nebál pracovat a přijímal každou práci, která mu byla

nabídnu. Pracoval dlouhá léta jako pomocník, později jako topič v kotelně. Kromě stravy a kouření si vše odříkal, čas dělil mezi práci a spánek. Po dlouhých letech se dostavilo to, nač čekal léta. Naspořil si částku, za kterou bylo možné jeho sen uskutečnit. Prostřednictvím realitní kanceláře si našel vhodný domek na vesnici a za naspořené peníze vše dovedl zdárně do konce. Před odchodem z azylového domu začal komunikovat, rozzářil se a svěřil se s řadou věcí, o kterých jistě nikomu předtím neřekl. Radost měl nejen on, ale i ředitel azylového domu. Podle jeho slov „jsou věci, které člověka nabijí a drží ho nad vodou, a tento příběh je toho příkladem“. A současný stav – pan Josef už má psa a na koně šetří.

Konzultace, copywriting, design a produkce:
© B.I.G. Prague, člen asociační sítě Hill & Knowlton, 2006
Fotografie: © František Chalupa, 2006

Partneři projektů:

MĚSTO VSETÍN

MĚSTO KROMĚŘÍŽ